

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 458/2015-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. septembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a spoločnosti [REDACTED] [REDACTED], pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na náhradu škody podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 39/2011 a jeho rozsudkom č. k. 25 C 39/2011-125 z 31. marca 2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 857/2014 a jeho rozsudkom č. k. 2 Co 857/2014-169 z 18. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED], o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júla 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], a spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľ v 1. rade“, „sťažovateľ v 2. rade“, „sťažovateľ v 3. rade“ alebo spolu ďalej aj „sťažovatelia“) pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na náhradu škody podľa čl. 46 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 39/2011 a jeho rozsudkom č. k. 25 C 39/2011-125 z 31. marca 2014 (ďalej aj „okresný súd“, „napadnutý postup“ a „napadnutý rozsudok“) a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 857/2014 a jeho rozsudkom č. k. 2 Co 857/2014-169 z 18. februára 2015 (ďalej aj „krajský súd“, „napadnutý postup“ a „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol návrh sťažovateľa v 1. rade, ktorým sa proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky ako odporcovi domáhal podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov náhrady škody v sume 7 500 000 € s príslušenstvom, ktorá mu mala byť spôsobená nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 30/2001. Na základe odvolania

sťažovateľa v 1. rade krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal sťažovateľ v 1. rade 26. mája 2015 dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), o ktorom však dosiaľ nebolo rozhodnuté, čím „*narastá škoda a pretrváva neistota vo veci*“.

Sťažovatelia v sťažnosti opätovne poukazujú na nedostatky v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 15 C 30/2001 týkajúce sa najmä absencie jeho vecnej príslušnosti riešiť hospodársky spor, nesprávneho posúdenia aktívnej legitimácie účastníkov, nesprávneho doručovania poštových zásielok účastníkom a s ním spojenými ďalšími procesnými pochybeniami okresného súdu. Sťažovatelia považujú rozsudok okresného súdu sp. zn. 15 C 30/2001 z 24. mája 2005 za nulitný a retroaktívny, ktorý mal okresný súd *ex officio* zrušiť, a tým zabrániť vzniku škody sťažovateľom. Keďže ani v konaní o náhradu škody okresný súd a krajský súd uvedené nedostatky nenapravili, napadnutými rozsudkami popreli, že by vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 15 C 30/2001 išlo „*o nezákonný rozsudok alebo nesprávny úradný postup*“. Odmietnutie nesprávneho úradného postupu je podľa názoru sťažovateľov „*logicky absolútne arbitrárne*“, a preto je aj odôvodnenie nimi vydaných rozsudkov nepreskúmateľné a nezmyselné. Z uvedeného je nesporné, že „*porušovatelia údajnými podmienkami vo veci sp. zn. 25 C/39/2011 v rozpore so špeciálnym zákonom odňali účastníkovi právo na súdnu ochranu v konaní o náhrade škody. Odôvodnenia ich rozsudkov sú paradoxom, z ktorého vôbec nie je zrejmé, na základe akých relevantných dôkazov, právnych skutočností alebo aplikácie práva odmietli žalobný návrh v veci náhrady škody sp. zn. 25 C/39/2011 a odvolanie sp. zn. 2 Co/857/2014.*“.

Sťažovatelia preto v petite žiadajú, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že napadnutým postupom a rozsudkami okresného súdu a krajského súdu bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základné právo na náhradu škody podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a aby im priznal finančné zadosťučinenie v sume 8 000 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažnosť v mene sťažovateľov podpísal sťažovateľ v 1. rade, pričom v petite u všetkých uviedol adresu: „[REDAKOVANÉ]“.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľov zaručených čl. 46 ods. 1 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 39/2011 a jeho rozsudkom č. k. 25 C 39/2011-125 z 31. marca 2014 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 857/2014 a jeho rozsudkom č. k. 2 Co 857/2014-169 z 18. februára 2015.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

K námietke porušenia označených práv sťažovateľa v 1. rade napadnutým postupom a napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým postupom a napadnutým rozsudkom krajského súdu

Pri prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné sudy.

1. Vzhľadom na to, že na preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu bol v prvom rade povolaný krajský (druhostupňový) súd, ktorého právomoc predchádza právomoci ústavného súdu bezprostredne preskúmavať rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto veci, ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva sťažovateľa v 1. rade na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na náhradu škody podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09 a iné).

2. Sťažnosť v časti týkajúcej sa námietky porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na náhradu škody podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu je neprípustná. Ako totiž z odôvodnenia sťažnosti vyplýva, sťažovateľ v 1. rade proti napadnutému (právoplatnému) rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie najvyššiemu súdu, o ktorom tento dosiaľ nerozhodol.

Ústavný súd už v minulosti zaujal názor (III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 7/2014, II. ÚS 148/2015 a iné), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa

ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Pre tento prípad ústavný súd majúc na zreteli účel práva na spravodlivý súdny proces konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi v 1. rade lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu, čo sa týka tohto rozhodnutia, za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou v tejto časti meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *ratio temporis* ju vo vzťahu ku krajskému súdu odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takejto sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03 a rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské

práva vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Keďže v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (1. júla 2015) k zbytočným prietahom, a teda ani k namietanému porušeniu práva sťažovateľa v 1. rade vyplývajúcej z čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. z čl. 6 ods. 1 dohovoru, zo strany okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach reálne nedochádzalo, pretože tieto boli právoplatne ukončené, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K námietke porušenia označených práv sťažovateľa v 2. rade a sťažovateľa v 3. rade napadnutým postupom a napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým postupom a napadnutým rozsudkom krajského súdu

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 51 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastníci konania sú sťažovateľ a orgán verejnej moci, proti ktorému sťažnosť smeruje.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa v 2. rade a sťažovateľa v 3. rade ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že sťažnosť nemôže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá síce namieta porušenie základných práv alebo slobôd iných osôb, avšak nie svojich (I. ÚS 56/98). Sťažnosti, v ktorých sťažovatelia nenamietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní odmieta ako podané osobami zjavne neoprávnenými (III. ÚS 41/00, I. ÚS 43/98, II. ÚS 128/95). O návrhu podanom zjavne neoprávnenou osobou možno

hovorí vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov. Za návrh podaný niekým zjavne neoprávneným preto možno považovať návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 26/06).

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ v 2. rade ani sťažovateľ v 3. rade v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 25 C 39/2011 a v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 2 Co 857/2014 dosiaľ nemajú postavenie účastníka konania, a teda nie sú osobami oprávnenými na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (podobne napr. II. ÚS 113/02, II. ÚS 205/04, III. ÚS 162/09, II. ÚS 564/2011, IV. ÚS 5/2012, I. ÚS 589/2014, III. ÚS 303/2014, IV. ÚS 271/2014 a iné). Keďže sťažnosť ústavnému súdu podali právnické osoby, ktoré nie sú aktívne legitimované na jej podanie, ústavný súd dospel k záveru, že ide o sťažnosť podanú neoprávnenými osobami, a ako takú ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľov uvedených v sťažnosti nerozhodol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2015